

ENOTNOST

DELAVSKO-KMEČKI LIST

Delavci in kmetje vseh dežel, združite se!

Čas delavsko-kmečkega bloka prihaja. Razočarane kmečke mase morajo najti svojega zaveznika v delavstvu in v razrednem boju. Edino pot delavsko-kmečkega republikanskega bloka vodi k rešitvi.

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom, Karla Marksa trg 2, dvorišče. Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj Alojz Kusold, Ljubljana, Moste. Odgovorni urednik Jakob Pančur, čevljar, Ljubljana, Križevniška ul. 12. Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarne odgovoren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

Nasilja Koroščevega, prijateljskega pakta.

OROŽNIK OBSTRELIL BOHINJSKEGA KMETA.

Bohinj, 12. VIII. 1927.

Nova nasilstva v Bohinju: V Bohinju se je pričel pravi balkanski teror. Najbolj stroge naredbe pa so na cesti, katero vzdržujemo mi z davki. Vozniki nimajo nobene pravice več, pri največji pozornosti zapadejo strogi kazni. Dne 5. avgusta pa se je zgodilo nekaj takega, kar nam kaže, da nismo več življenja varni na cesti. Orožniki so pričeli streljati po nas. Nedeljsko »Jutro« je o dogodku, ki se je zgodil 5. avgusta zvečer, že poročalo. Povemo vam, da v »Jutrovem« poročilu ni bilo drugo resnica kakor to: Orožnik streljal biciklista. V resnici pa je stvar taka: Naš sodrug Franc Malej, posestnik iz Laškega Rovta, se je dotičnega dne peljal zvečer od doma s kolesom na Boh. Bistrico. Vračal se je okoli 9. ure zvečer. Kakih štiri sto metrov pred Boh. Bistrico je šel orožnik v smeri proti jezeru, kamor je vozil tudi naš sodrug. Orožnik ga je opazil, ko je bil še kakih 30 metrov za njim. Sodruga Maleja je vozil prav počasi in orožnik ga ni prav nič ustavljal, ko je vozil mimo njega. Ko pa je bil malo pred njim, je orožnik kar vstrelil in ga zadel v levo ramo. Sodruga Malej je imel še toliko moči, da se je peljal pod prvi klanc, (Če bi bil stopil po strelu s kolesa, bi bil orožnik gotovo še streljal na njega.) Peš je s težavo prišel do Pristavčeve gostilne, kjer so mu rano izpirali in ga spravili na dom. Po polnoči je prišel zdravnik in ga je obvezal. Konstatiral je, da če bi šla krogla za 1 centimeter bolj desno, bi mu pretrgala glavno žilo in bi bila rana smrtna. Orožniki izjavljajo, da morajo strogo postopati, ker je neka visoka oseba tukaj. Torej imajo orožniki nalogo, da morajo vsled tega mirne Bohince pobijati? Zadnjič, ko smo bili na Bohinjski Bistrici v občinskem domu zaprti, je bil med nami tudi sodrug Malej Franc in njegov brat Ivan. Takrat je orožniški kapetan rjul nad nami: »Ja vas bom napodil v tunel, da vas bo mašina pogazila.« Tisti kapetan je pohvalil tistega orožnika, ko je zvedel, da je ranil s. Maleja, ki je po kapetanovem mnenju komunist. Rekel je: če bi ga bil ubil, bi bil odkovan. Jasno nam je zdaj, da smo postavljeni izven zakona, vemo da nas res ne ščiti noben zakon več. Prebivalstvo Bohinja je vsled tega dogodka silno ogorčeno in resno misli, kako bo branilo svoje življenje in svoje pravice.

Delu čast in oblast!

Jezerski.

SEDANJA VLADA IN »SVOBODNE VOLITVE«.

Sv. Bolfenk, 12. VIII.

Kapitalistična gospoda se zelo dobro zaveda velike nevarnosti onega dneva, ko bo »Enotnost« in z njo ideja združitve vsega delovnega ljudstva proti kapitalistični doslej vladajoči gospodi nastopila svojo pot tudi v viničarske kočje obsežnih Slovenskih gor. Kajti viničar je proletarec, ki bo z isto odločnostjo kot vsak zavedni industrijski delavec stopil v razrednoboje organizacije.

No in v tem znamenju so seveda tudi pri Sv. Bolfenku žandarji kot oboroženi čuvarji sedanje vlade, ki si baje ničesar tako ne želi, kot »svobodne volitve«, obiskali nekega naročnika »Enotnosti«, ga popisali od nog do glave, kakor najhujšega razbojnika, češ, da so poslani od politične oblasti. Na vprašanje, zakaj ga hodijo vedno popisovati — bili so namreč že drugi pri njem — so žandarji odgovorili: »Vi ste naročeni na »Enotnost«, ki je prepovedana, posebno še sedaj pred volitvami, to je protidržavni element, če ga bode še dobivali, vas bomo uapsili!« — Česa vse žandarji ne vedo: »Enotnost«, ki jo čitajo številni delavci v političnem centru Slovenije, v Ljubljani, naj bo za podeželske obrtnike in viničarje prepovedana.

Mi delavci iz tega sklepamo tako-le: Deveto leto nam reže kruh gospoda, zato nam ga primanjkuje, zato smo bosi in raztrgani; davki so vedno večji, vsak papir se mora kolkovati, dohodke gospoda torej sprejema; za delavno obubožano ljudstvo denarja ni, pač pa ga je dovolj za kanone, za vojaške šajkače, za policaje in žandarje. Iz tega sledi, da si moramo delavci sami pomagati: združiti se morata delavec in mali zadolženi posestnik pod gesli, ki jih širi »Enotnost«, da si postavita vlado delovnega ljudstva, ki mora odpraviti sedanjo policijsko-žandarsko vlado. Da je ta pot prava, kaže reakcionarna gospoda, ki pošilja žandarje nad naše naročnike.

Delu čast in oblast!

ŽANDARJI ŠIKANIRAJO NAROČNIKE »ENOTNOSTI«.

Vsak dan sprejema uprava našega lista pri-tožbe o neznosnem šikaniranju, kateremu so izpostavljeni naročniki pred žandarji. Žandarji so dobili od političnih oblasti nalog, da skrbno pazijo na vse one, ki čitajo »Enotnost« in ta nalog vršijo orožniki ponekod z neutemeljenimi preiskavami, z grožnjami in silijo naročnike, da list odpovejo. Objavljamo izmed mnogih dva pisma:

Razvanje, 14. VIII.

Pri nekem tukajšnjem naročniku »Enotnosti« je žandarmerija izvršila hišno preiskavo in grozila, da bo že videl kaj bo, če bo še prejemal ta list. Na vprašanje zakaj vse to je orožnik rekel, da tega ne sme povedati.

INTERNACIONALNA INTERVENCIJA ZA S. RADO VUJOVIČA.

V Belgrad je prispel član Lige proti reakciji na Balkanu dr. Bartušek iz Prage, da se prepriča o stanju s. Vujoviča. Interveniral je pri šefu policije Acimoviću, da dovoli, da bi mogli posetiti sorodniki zaprtega sodruga. Prijavil se je tudi kot zagovornik na bodočem procesu. Ko je prijavil policiji javno predavanje o terorju na Balkanu, ga je policija pozvala, da nemudoma zapusti Jugoslavijo, in dr. Bartušek je moral takoj odpotovati. Dr. Bartušek je v Romuniji zagovarjal s. Borisa Stefanova in njegov izgon iz Jugoslavije, bo v inozemstvu brez dvoma še podkrepil akcijo mednarodnega proletariata proti nasiljem v Jugoslaviji.

Na žaljive izjave Vukičevića o intervenciji francoske lige proti reakciji na Balkanu

je v francoskem časopisju izšel javen odgovor, katerega posnemamo po belgrajskih »Novostih«: »Ni naša krivda, če morate Vi, srbski minister, kandidirati v Macedoniji, kjer bodo glasovali policaji in žandarji, ker se bojite, da v Srbiji ne najdete dovolj volilcev. Ni naša krivica, če Vi s posebnimi cirkularji »pripravljate« volitve in vršite preganjanja, ni naša krivica, če Vi nezakonito postopate ne samo s komunisti, nego tudi proti vsem onim, ki so v opoziciji, pa celo proti članom Vaše stranke. Zbirka takih dejstev bi mogla biti zelo bogata. Mi to navajamo le zato, da vidite, da smo dobro informirani in da smo trdno odločeni, da nadaljujemo — v korist plemenitega srbskega in vseh ostalih narodov na Balkanu, ki so pod režimom belega terorja — akcijo, katera balkanske tirane ne bo silila k smehu.«

Vukičević na to pismo ni več rekel, da je »nesramnost« in da jih pišejo »nezaposleni« ljudje. »Slovenec« z molkom prikriva vsa nasilstva današnjega režima, fašistično »Jutro« pa, ki je 1924/1925 leta zagovarjalo vsa nasilstva PP. režima, danes v opoziciji »protestira« in »brani svobodo«.

NEZASLIŠAN ŠKANDAL.

Radi razdeljevanja podpor poplavljenem aretirani.

Poplave in suša so kmečkemu ljudstvu napravile ogromno škodo. Jugoslovanski delavci v Ameriki so pričeli akcijo za podpiranje poplavljenec in ker raznim meščanskim podpornim organizacijam ne zaupajo, so poslali več tisoč dolarjev neodvisnim organizacijam, da one razdelijo podpore prizadetim. Osnova se je v Belgradu odbor, ki je to nalogo prevzel in ki je potem časopisja redno dajal obračun o sprejetem in razdeljenem denarju. Policija pa je pričela zapirati sodruga, ki so podpore razdeljevali in po nekaterih krajih celo one kmete, ki so podporo sprejeli, češ, da je to ruski denar.

Kandidati DKRB.

DKRB v Sloveniji je vložil in sodišče je potrdilo sledeče kandidatne liste DKRB:

LJUBLJANA MESTO:

Kandidat: **Dr. Milan Lemež**, odvetnik v Ljubljani. Namestnik: **Zvonimir Bernot**, urednik v Ljubljani.

Kandidatna lista je po vrstnem redu **četrti (4.)** in ima **zadnjo skrinjico**.

VOLILNO OKROŽJE LJUBLJANA-NOVO MESTO:

Nosilec liste: **Dragotin Gustinčič**, inženjer v Ljubljani.

Kandidat za volilni okraj Črnomelj in Novo mesto: **Dvojmoč Josip**, rudar, Črnomelj. Namestnik: **Pirnar Anton**, pos. sin na Brdu.

Kandidat za volilni okraj Kamnik in Kranj: **Anton Žnidar**, tov. delavec v Jesenicah. Namestnik: **Uzar Peter**, čevljar v Sebenju.

Kandidat za volilni okraj Kočevje in ljubljanska okolica: **Marcel Žorga**, stroje-

vodja v Ljubljani. Namestnik: **Andréj Martinšek**, rudar v Velenju.

Kandidat za volilni okraj Krško: **Ivan Martinšek**, pos. na Vrhovem. Namestnik: **Josip Stary**, uradnik Krško.

Kandidat za volilni okraj Litija: **Mirko Weinberger**, steklar v Zagorju. Namestnik: **Albin Hrast**, kmet v Stični.

Kandidat za volilni okraj Logatec: **Anton Žagar**, tov. delavec v Koroški Beli. Namestnik: **Ivan Saje**, tapetnik na Viču.

Kandidat za volilni okraj Radovljica: **Dr. Milan Lemež**, odvetnik v Ljubljani. Namestnik: **Anton Thaler**, tov. delavec na Javorniku.

Na Kranjskem je skrinjica DKRB 5. (peti), zadnja.

VOLILNO OKROŽJE MARIBOR-CELJE (Štajersko).

Nosilec liste: **Vinko Möderndorfer**, b. učitelj v Mežici.

Kandidat za volilna okraja Brežice in Ljutomer: **Jakob Žorga**, strojevodja v Ljubljani. Namestnik: **Franc Weisbacher**, zidar v Celju.

Kandidat za volilna okraja Konjice in Šmarje: **Ivan Bizjak**, čev. mojster v Celju. Namestnik: **Engelbert Weinberger**, steklar v Rogaški Slatini.

Kandidat za volilna okraja Maribor desni in levi breg: **Čanžek Andrej**, pom. žel. del. v Mariboru. Namestnik: **Teršek Ignac**, tov. delavec v Guštanju.

Kandidat za volilna okraja Gornji Grad in Celje: **Leskošek Alojz**, strok. tajnik v Celju. Namestnik: **Ivan Nemec**, kovač v St. Pavlu pri Preboldu.

Kandidat za volilna okraja Murska Sobotna in Dolnja Lendava: **Dr. Milan Lemež**, odvetnik v Ljubljani. Namestnik: **Albin Hrast**, kmet v Stični.

Kandidat za volilna okraja Prevalje in Laško: **Dragotin Gustinčič**, inženjer v Ljubljani. Namestnik: **Franc Pencelj**, kovač v Trbovljah.

Kandidat za volilna okraja Ptuj in Ormož: **Marcel Žorga**, strojevodja v Ljubljani. Namestnik: **Stefan Lah**, pek. pom. v Celju.

Kandidat za volilni okraj Slovenjgradec: **Pevec Miroslav**, rudar v Velenju. Namestnik: **Polanc Josip**, rudar v Velenju.

Na Štajerskem je skrinjica DKRB 7. (sedma), predzadnja.

Socialpatriotični shod v Zagorju.

Kakšnih načinov boja se poslužujejo socialpatriotje in česa so vse zmožni. Socialpatriotičen shod pod zaščito okrajnega glavarja. Čobal, ali to ni policijski socializem?

V nedeljo, 14. t. m. so priredili v Zagorju kristanovski socialisti volilni shod. Shod je bil napovedan za 9. uro pod milim nebom pred rudniško restavracijo. Toda ob napovedani uri je bilo na shodu komaj kakih 10 patriotov in kakih 20 dekalistov. Nekoliko več ljudi se je šele pribralo, ko so prišli steklarji iz tovarne, ki imajo od 9. do pol 10. ure pavzo. Toda, ker je Čobal videl kritično situacijo, se ni upal otvoriti shoda, dokler niso odšli steklarji zopet na delo. Ko so se steklarji odstranili, se je Čobal vendarle »osokolil« in po načelu starega samodržca podal besedo dr. Likarju. Tu pa je nastala v malem številu zborovalcev velika burja: Vse, izvzemši tistih 10 socialnih patriotov, je zahtevalo volitev predsedstva. Pa kako bi izgledali socialpatriotični shodi, če bi se volila na njih predsedstva? Potem bi bila na njih svoboda govora, potem bi vladala proletarska demokracija, potem bi govorili na njih tudi dekalisti in kaj bi potem še ostalo od socialpatriotičnih laži. Zato se je Miha branil z vsemi štirimi volitve predsedstva ter se je začel dejansko zaganjati v delavce, ki so zahtevali volitev predsednika. In ko delavci niso hoteli odnehati in ko dr. Likar ni mogel začeti z govorom, je skočil tudi okrajni glavar, Podboj, na noge, šel proti de-

Sacco in Vanzetti.

Vsed mednarodne akcije je bila odgojena usmritev obeh nedolžnih žrtev do 22. avgusta. Proletariat vséga sveta mora pojačati akcijo, da osvobodi obe žrtvi iz kremplev ameriške justice.

lavcem ter jim grozil, da jih bo dal aretirati, če ne bodo odnehati, češ, da je njegova naloga, da brani na volilnem shodu svobodo besede. Z grožnjami je litijski glavar končno pripravil delavce do tega, da so popustili in da je končno shod mogel pričeti.

No, socialni patriotje pa so imeli še eno smolo. Mimo Rudarske restavracije je prikorakala požarna bramba z godbo in ta je pripeljala na shod precej delavcev in delavk. In tako je vsaka Likarjeva, Čobalova in Arhova laž naletela na ogorčene proteste in medklice.

Ker je želel na shodu govoriti tudi sodrug Gustinčič, ki ga je zagorsko delavstvo poklicalo na ta shod, ker so bili socialni patriotje napisali na svoje letake, da se bo na tem shodu pokazalo, kdo da je razbijač enotnega nastopa pri volitvah, so bili policijski socialisti naravnost divji. Vsi trije govorniki so naravnost bruhali vsa mogoča sramotjenja na sodr. Gustinčiča in skoro se ni slišalo iz ust Likarja, Čobala in Arha nič drugega, kakor Gustinčič, Gustinčič in Gustinčič. Posebno Čobal je to v zmerjanju to pot dosegel vrhunec svoje malomeščanske omike. Ko je Miha začel rentati, da je treba dekaliste obesiti in ko mu je neki dekalist zaklical: »Kajne da, Gustinčiča!« je Čobal odgovoril: »Da, Gustinčiča, toda Gustinčiča ne bi jaz obesil za vrat, ampak za noge, da bi mu glava dol visela. In z vami vsemi je treba tako napraviti, kakor je Amerika s Saccom in Vanzettijem!«

Ta nezaslišna izjava o Saccu in Vanzettiju, o tem dvema delavskima herojema, ki prenašata z največjim junaštvom neverjetna mučenja ameriškega kapitalizma, je seveda vzbudila vihar en val ogorčenja. O Čobalu si delavstvo misli marsikaj, toda da je zmožen tako podlega cinizma, tega doslej menda vendarle še ni vedelo.

Čobal se seveda ni zadovoljil samo s tem. Po svoji stari navadi je začel javno denuncirati, da levičarji dobivajo denar iz Moskve in podobno. Na te agentske provokacije mu je zaklical sodr. Gustinčič:

»Čobal, ali si sedaj policijsocialist, ali ne?«
Čobal: Zakaj pa?

Glas iz množice: »Zato, ker javno denunciraš! Ali se niti tega ne zavedaš več, da denunciraš?!«

Ko je končal še Arh svoj nesramen govor, se je priglasi k besedi sodr. Gustinčič, da bi jim odgovarjal na njihove brezstidne laži. Toda, kako bi hlapci buržuazije prenesli miren in resen odgovor?! Pa oni so vendar zato tu, da opravljajo v kapitalističnem redu tista sramotna dela, ki se jih buržuazija sama sramuje. Kot predstraža buržuazije v boju proti razrednozavednemu delavstvu, morajo oni lagati, klevetati in z lažmi in klevetami pobijati levo gibanje delavstva. Če bi tega ne delali, bi padli pri buržuaziji v nemilost in ti ljudje živijo vendar danes samo še od milosti buržuazije. Tako je bilo, čisto naravno, da Čobal ni dal sodr. Gustinčiču besede, temveč je zaključil

shod ter se potem dejansko zakadil — kakor je stvar — sodr. Gustinčiču v hrbet ter ga pahnil od govorniške mize.

Pri tem pa se je zopet javno pokazala zveza med policijskimi socialisti in vlado. Dočim je pri volitvi predsednika glavar Podboj rental, da mora varovati svobodo govora na volilnem shodu in se odločno postavil za socialne patriote, je sedaj mirno gledal, kako se je Čobal dejansko zaganjal v sodr. Gustinčiča in ko ga je sodr. Gustinčič vprašal, zakaj tudi sedaj ne varuje svobode govora na volilnem shodu, je glavar samo zmignil z ramami.

Pa socialnim patriotom se je slabo izplačal njihov policijski maneuver. Zagorski rudarji so takoj pozvali vse prisotne v prostore Rudarske restavracije in takoj otvorili nov volilni shod, na katerem je sodr. Gustinčič v enournem govoru pošteno razgalil socialno patriotične laži in klevete.

VPRAŠANJE AMERIKANSKI SNPJ.

Kristan se je vrnil v Jugoslavijo z 50.000 dolarji, katere je dobil od Slovenske Narodne Podporne Jednote (SNPJ) kot posojilo ali hranilno vlogo po 4 %. Kristanova zadružna banka pa daje konsumnemu društvu in drugim delavskim institucijam posojilo po 16 %.

Uverjeni smo, da so ameriški delavci Slovenci hoteli, da z 50.000 dolarskim posojilom pomagajo slovenskim delavskim organizacijam in ne Kristanovi banki. Zato vprašamo SNPJ ali Vam je znano, da daje Kristanova banka delavskim institucijam posojila po 16 %, in da ste z Vašim 50.000 dolarskim posojilom podpri Kristana, ne pa delavske gospodarske organizacije? Ker je denar Vaš, prosimo, da intervenirate pri Kristanu, da zniža obrestno mero pri posojilih od dosedanjih 16 % na 6 %, ker tudi pri 2 % dobička, bo Kristan, ki materijelno ne stoji slabo, krasno izhajal.

SIMBOLI SOCIALPATRIOTIZMA.

V nedeljo in ponedeljek sem bil v Tržiču. K razvitju prapora »Svobode« so prišli delavci iz raznih krajev z rdečimi zastavami. Rdeč sprevod se je pomikal po cesti k delavskemu domu, raz katerega pa je plapolala velika nacionalistična trobojnica. To je vloga socialpatriotov: Rdeče mase voditi v tabor nacionalistične buržuazije. Sedaj se ne čudim, da so v delavskemu Tržiču demokrati tako močni in da so socialpatrioti izvolili demokrata za župana.

ŠTRAJK LESNIH DELAVCEV V MARIBORU

traja še naprej. Zadruga še vedno odklanja upravičene zahteve delavstva. Ne po-tujte v Maribor za delom!

Saboterji mednarodne strokovne enotnosti.

Pred 14 dnevi je bil zaključen IV. Kongres Amsterdamske strokovne internacionale, o katerem bomo še poročali. Danes objavljamo samo pismo, ki je na kongresu vzbudilo ogromno senzacijo, ker se je z njim dokazalo, da voditelji Amsterdamske strokovne enotnosti in da priznavajo, da je pri Rusih iskrena želja po strokovni enotnosti.

Na kongresu Amsterdamske internacionale so se razpletale intrige, ki jih vodijo voditelji te internacionale med seboj. Posebno so napadali angleške delegate radi njihovega sodelovanja v anglo-ruskemu komiteju, katerega naloga je, vpostaviti enotno strokovno internacionalo. V svojem obrambnem govoru je **Brown**, angleški tajnik Amsterdamske internacionale prečital pismo **Oudegeesta**, glavnega tajnika A. I., ki je bilo zapu poslano **Jouhauxu** v Paris. Pismo obravnava pogajanja za mednarodno strokovno enotnost z Rdečimi strokovnimi organizacijami in taktiko A. I. pri teh pogajanjih. Oudegeest je pisal:

»Pošiljam Ti pismo Tomskega (predsednika ruskih strok. org.), ki dokazuje iskreno željo Rusov za sodelovanje z nami, zato je zadnji čas, da preidemo k napadu. Še je mogoče, da ne bodo hoteli slišati o naših zvezah z Ženevo (mednarodni urad dela pri društvu narodov), vprašati jih moramo nadalje, kaj mislijo o našem sodelovanju v razorožitveni komisiji. Danes je čas, da slišimo Ruse o teh vprašanjih. Če zamudimo to priliko, nam ne bo lahko najti druge, tako ugodne. Pureell je v Rusiji, zastopal ga bo Hicks na seji predsedstva. Dogovoriti se moramo že pred sejo, izgrati moramo karto o celicah in angleški avtonomiji in tako mislim bomo utrdili naše pozicije.

S tem pismom, ki ga Oudegeest ni mogel utajiti, je dokazano, da reformisti z vsemi sredstvi preprečujejo enotnost strokovnega gibanja in da je njihovo delo tudi v Jugoslaviji preprečevati strokovno enotnost.

PORAVNAJTE NAROČNINO! ČE NIMATE POLOŽNIC, JIH ZAHTEVAJTE OD UPRAVE.

Pred desetimi leti.

16. aprila. Prihod Lenina v Petrograd. Pred kolodvorom je imel na oklopnem avtomobilu svoj znameniti govor o problemih ruske revolucije in o nalogah proletariata. Ko se je začel avtomobil počasi pomikati in so ga spremljale delavske mase, je večkrat med potjo vzel besedo in utemeljeval svojo bistveno parolo: Naj živi **socialistična** revolucija!

17. aprila prečita Lenin na seji boljševiških delegatov delavskih in vojaških sovjeto svoje »**aprilске teze**«. V teh tezah zagovarja proti imperialistični vojni, kateri je treba odreči vsako podporo, prevzem oblasti po proletariatu in sklenitev miru na podlagi načela samoodločbe narodov. Ne parlamentarno republiko, temveč republiko sovjeto! Zaenkrat moramo boljševiki priznati, da smo v sovjatih v manjšini napram oportunističnim elementom. Boj in delo za večino v sovjatih!

23. aprila govori Lenin izmajlovskemu regimentu: »Da končamo to zločinsko vojno in izsilimo resnično demokratičen, ne na našilju temelječ mir, do tega vodi ena sama pot in ta je prevzem državne oblasti potom sovjeto.«

3. maja velika demonstracija v Petrogradu proti nadaljevanju vojne. Spopad z

SHOD DKRB V MESTNEM DOMU V LJUBLJANI

je bil dobro obiskan, kljub četi uniformirane policije, ki je zastražila vse dohode in hodnike v dvorano. Ker ta poteza policije ni prestrašila delavcev, je policija navalila na sodružice, katerim je **po nalogu policijskega komisarja** **zabranila vstop v dvorano**. Detektiv iz političnega oddelka niso zadostovali, pritegnili so v službo tudi detektive iz kriminalnega oddelka. Ljubljanska pošta je zadržala »Enotnost«, tako da so naročniki dobili list z vabilom na shod šele v ponedeljek po shodu. Razume se, da so se tej kontraagitaciji buržuazije z veliko vnejo pridružili socialpolicisti, ki so razglašali po Ljubljani, da je shod prepovedan in da ga ne bo. Delavci pa tudi tem lažem niso nasedli in v Mestnem domu se je zbralo nad 400 delavcev, ki so z odobravanjem sledili govorniku sođr. Lemežu, ki je pojasnil političen položaj in pot DKRB. Ogorčeni protesti so padali na račun Koroščeve prijateljice današnje Vukičevičeve vlade, ki izvaja »svobodne volitve« z batinami, streli in preganjanjem. Sodrug Lemež je opozoril na hlapčevstvo meščanskega časopisja, ki iz strahu pred Belgradom zamolčuje vsa nasilstva, ki jih vršijo žandarji nad slovenskimi delavci in kmeti. — Za JSDS je govoril s. Bernot, ki je pojasnil, na katerih vprašanjih so se socialpatrioti izločili od skupnega nastopa, govoril je o važnosti delavskega tiska in organizacij, za katere je delavstvo doslej premalo delalo. — Na predlog s. Sajeta je bila sprejeta zahteva, da se takoj potrdi izvoljeni občinski svet v Zagorju, da se razpišejo volitve v Mežici in da se pošlje ameriški legaciji v Belgrad brzojavna zahteva, da se nedolžni žrtvi ameriške justice Sacco in Vanzetti izpustita iz zapor. — Ob eni uri popoldne se je shod končal s protestom proti policijski kršitvi volilne svobode.

ODKLENKALO JE PATRIOTOM V TRBOVLJAH.

Nedeljski shod pred gostilno Pravdič je obiskalo okrog 400 rudarjev, število, ki pomenja po veliki pasivnosti velik napredek. V predsedstvo sta bila izvoljena en dekalist in en socialni demokrat. Prvi je govoril nosilec liste DKRB s. Möderndorfer. Toda čim je omenil militarizem kot veliko gorje, je vladni komisar zabranil o tem govoriti. Ravnotako je prepovedal nadaljevati o prvem juniju in o uboju s. Fakina. Govor s. Gustinčiča je bil posvečen enotni fronti in vlogi socialističnih voditeljev kot agentov kapitala in razbijačev delavskih vrst. Delavska masa je v odobravanju Delavsko-kmečkega republikanskega bloka zatem odzela besedo Arhu iz Zagorja, ki

Volilni shod DKRB.

mu je predsedstvo dovolilo govoriti. Tako se je socialpatriotom ponesrečil načrt, razbiti shod. Saj so s tem namenom tudi prišli nanj in pripeljali par svojih razgračev. Toda reditelji so po nalogu sklicateljev skrbeli za red in mir in generali Pliberšek, Arh in drugi so se morali prepričati, da trboveljski proletariat obsoja monarhizem Sitterja in razbijaštvo patriotov. Ne bo pomagala nobena zvijača, tudi ne goljufija s Petakovičem. Trbovlje so in ostanejo rdeče!

VOLILNI SHOD DKRB V ZAGORJU.

Po skrahanem nedeljskem shodu Čobala se je v ponedeljek vršil dobro uspehi shod DKRB, ki je bil mnogo bolje obiskan kot naši shodi pri občinskih volitvah. Govorila sta ss. Bernot in Hlebec, katera je navzoči glavar večkrat prekinjal. Prisotni smo dobili utis, da je zastopnik vlade poslan, da brani socialpatriote, ki si sami niso upali priti. Ni dopustil namreč govoriti o vprašanjih, na katerih so se voditelji SSJ izločili iz skupnega nastopa. Glavar ni dopustil govoriti o stvareh, o katerih se lahko piše v časopisju. Ko je s. Hlebec govoril o vojni nevarnosti in o boju proti fašizmu, mu je glavar zagrozil z aretacijo. Kako je bilo nastopanje glavarja se more soditi tudi iz tega, da je neko sodružico, ki je napravila pritrjevalen medklic, nadržal: »Kaj boste vi, domov pojte na otroke paziti!« V nedeljo je glavar ščitil socialpatriote pred rudarji, na našem shodu je prekinjal naše govornike in jim grozil z žandarji. Tega seveda ni mogel storiti na svojo roko, temveč samo po navodilu od zgoraj. — Na shodu se je zahtevala potrditev zagorskega občinskega sveta, razpis volitev v Mežici in izpust sodrugov Sacco in Vanzettija. — Po shodu se je zbralo okrog 280 Din za proletarske žrtve kapitalistične ofenzive na Mežico. — Že sedaj se vidi, da bomo dekalisti pri državno-zborskih volitvah dobili še več glasov kot pri občinskih volitvah. — Istega dne smo imeli dobro obiskan volilni sestanek v Kotredežu, kjer so naši sodrugi pojasnili program DKRB, katerega tudi kmetje z navdušenjem sprejemajo.

PROLETARIAT HRASTNIKA SE PREBUJA.

V nedeljo dne 14. t. m. se je napolnila Logarjeva dvorana kakor še ni bila, odkar se je postavila. Počasi se vrača spet zavest in aktivnost, ki so jo po vseh bojih, uspehih in neuspehih v preteklih letih še redukcije potlačile. Toda izkušnje so bile trde in hrastniškemu proletariatu danes odpirajo pot v stranko dekalistov.

Prvi referent s. Möderndorfer je orisal politično situacijo in naše glavne zahteve, proti militarizmu, za republiko, za samoodločbo. Drugi

meščansko protidemonstracijo na Nevskem prospektu. Isto se ponovi prihodnji dan v Petrogradu in v Moskvi.

Od 7. do 12. maja državna konferenca boljševikov, na kateri je zastopanih 79.000 članov po 151 delegatih. Leninova resolucija o vojni in o provizorični vladi sprejeta brez protiglasja, le 7 jih ne glasuje.

31. maja sklene plenum kronštatskega sovjeta z 210 glasovi proti 40 ob 48 neglasujočih, da prevzame oblast.

8. junija sprejme petrogradski sovjeto proti postopanju kronštatskega ostro resolucijo s 580 glasovi proti 162 ob 74 neglasujočih.

9. junija občinske volitve v Petrogradu. Nastopajo 3 grupe: 1.) boljševiki; 2.) socialpatrioti in soc. revolucionarji; 3.) kadeti. Izid: soc. revolucionarji 54, menjševiki 40, kadeti 47, boljševiki 37.

Od 16. junija do 7. julija zaseda prvi sovjetski kongres, Boljševiki imajo le 10% delegatov; absolutno večino pa imajo socialni revolucionarji in menjševiki. 22. junija govori na kongresu Lenin svoj govor o vojni. Njegova resolucija odklonjena. Kongres prepove boljševiško demonstracijo, določeno za 23. junij (pod parolami: Vsa oblast sovjeto! Proč z desetimi kapitalističnimi ministri! Dol z vojno!), določi pa demonstracijo za 1. julij pod svojimi parolami.

Demonstracija **1. julija** pomeni v ruski revoluciji križišče. Demonstrantov je bilo pol milijona. »Nobena tovarna, noben regiment ni podprl parole: zaupanje provizorni vladi!... Le tri skupine so razvile transparente s tem napisom. Dve od teh skupin sta bili od delavcev in vojakov sprejeti s klici »Dol!« in prisiljeni, da opustita transparente. Tretja grupa kozakov ni hotela slediti zahtevi delavstva, nakar so ji zastavo uničili. Ogromna večina demonstrantov je marširala pod boljševiškiimi parolami.« Tako pravi očividec. Lenin je pisal: »Stranki, ki v Rusiji danes vladata, socialrevolucionarna in menjševiška, sta se na zgodovinski dan 1. julija pokazali jasno kot stranki kolebanja. Njihove parole so izražale njihovo kolebanje in za njimi je stala — jasno, očitno za vse — **manjšina**.«

4. do 11. julija državni strokovni kongres. Med 210 delegati je 73 boljševikov, 36 menjševikov, 25 soc. revolucionarjev, 31 izvenfrakcijskih socialdemokratov, 17 brezstrankarjev, 11 židovskih socialistov, 6 internacionalistov itd.

12. julija občinske volitve v Moskvi: soc. revolucionarji 116 mandatov, menjševiki 24, boljševiki 23, kadeti 34 in narodniki 3.

15. julija izstopijo kadeti iz vlade, v kateri ostanejo samo socialrevolucionarji in menjševiki.

(Dalje prih.)

govornik s. Klopčič je na podlagi izkušenj predložil, da je edino Del.-km. republikanski blok rešitev za delovno ljudstvo, nad katerega prihaja znova teror s strani klerikalnega in belgrajskega režima, kakor ga je že izvajala Orjuna 1. 1924. Dogodki v Bohinju, gaženje občinske samouprave itd. so jasen dokaz za izdajstvo SLS.

Ko se je k besedi oglašil bivši zedinjaš in sedanji socialist Pliberšek in ko je izzival, ga je masa viharno prekinjala in mu končno vzela besedo. Samo dvakrat je žel Pliberšek veliko odobravanje in celo ploskanje. Prvič, ko mu je ušlo z jezika, da se med žolte organizacije štejejo socialistične organizacije. Masa je veselo klicala: Šele kadar se zmotiš, resnico poveš! Drugič pa je bilo, ko je Pliberšek povedal o povišanju Trbovelj v trg in rekel, da ni nič čudnega, če so potem poslali telegram: Kralj, mi se tebi zahvaljujemo.

S. Kelner iz steklarne je ob pfuj-klicih sporočil, kako je birokrat Haramina pogazil sklepe steklarskih organiziranih članov in samega sebe delegiral na steklarski kongres v Pariz.

Ko je še s. Möderndorfer odgovarjal Pliberšku in ko je s. Pencelj povedal o sestanku v Bevkem je bil shod zaključen. Znanega Verdena namreč ni hotel nihče poslušati. Vsa masa pa je odšla s shoda v znamenju nove aktivnosti pod praporom DKRB.

SHOD DKRB PRI DEVICI MARIJI V POLJU.

V ponedeljek, 15. t. m. se je vršil shod DKRB. Shod ni bil tako dobro posečen, kakor je bilo pričakovati. Vzrok temu je bil ta, da je bil shod trikrat plakativan, in sicer vsakokrat za drugo gostilno. Gostilničar Kuhar, vnet demokrat, je namreč na predvečer shoda odpovedal prostor in tako se ni dalo takoj dobiti primernega mesta za shod. Vsled tega je bilo delavstvo zbežano in ni moglo pravočasno najti gostilne, kjer se je shod vršil. Na shodu sta poročala soobr. Gustinčič in soobr. Bernot, ki sta pojasnila politično situacijo in potek pogajanj za enoten nastop delavskih strank. Dobro sta očitata tudi klerikalno politiko in izdajstvo SLS v nacionalnem vprašanju Slovencev. Na shodu so se pridno udeleževali debate mnogi delavci, ki so na čeli črti odobraval našo politiko in naš nastop. Shod je trajal od 9. ure pa do polne. Delavci so med drugim obehali tudi to, da si bodo Kuharjevo gostilno prav dobro zapomnili in da gospodu Kuharju ne bodo več v nadlego v njegovih gostilniških prostorih.

V nedeljo in ponedeljek so se vršili volilni shodi DKRB tudi še v Velenju, v Ptuj, Št. Pavlu, v Mostah pri Ljubljani in v Šmartnem. Na manjših sestankih pa se je v vseh važnejših krajih organizirala volilna kampanja. Delavci in kmetje povsod navdušeno pozdravljajo DKRB.

Kako perejo social-patriotje zamorca.

Maribor, 12. avgusta.

V sredo, dne 10. VIII., je krajevni Medstrokovni odbor v Mariboru sklical sestanek vseh obratnih zaupnikov in funkcionarjev strokovnih organizacij v »Ljudskem domu« s sledečim dnevnim redom: 1.) Napadi na tajnika Delavske zbornice za Sloveńijo so druga Uratnika ter odgovor in pojasnila v tej zadevi. 2.) Raznoterosti. Sestanek se je udeležilo kakih 200 oseb, od teh približno polovica dekalistov, ki so bili zelo radovedni, kako se bo monarhistični zamorec Uratnik opravičil, ker je postal član častnega odbora za postavitev spomenika kralju Petru. Pričakovali smo, da bo pri tej stvari nekaj demagogije, vendar smo bili zelo presenečeni, ker to, kar smo na tem sestanku slišali, ni več bila demagogija — temveč faloterija. Patriotje so zbornali tudi kup »Erzenu zvestih sodružic« in mesto medstrokovnega odbora je »najbrže pomotoma« vodila ta sestanek SSJ s svojim »generalštabom«. Eržen je sestanek otvoril ter se uvodoma spomnil na na smrt obsojena anarhista ss. Sacco in Vanzettija; izjavil je, da je SSJ poslala ameriškemu zastopniku v Beogradu protestno brzojavko. Nato dobi besedo Uratnik, ki se

je »spomeniku« izogibal, kakor mačka vrela kaša, zato pa kot »stručnjak« demagoško napadal Sovjetsko Rusijo, leta 1920 od proletariata izvoljene komunistične poslance in sploh vse, kar ne smrdi po socialpatriotizmu; mislil je najbrže, da če prej druge dosti v blato vleče, da sam ne bo črn zgledal. Zato je velevažno pojasnilo radi častnega predsedstva podal čisto na kratko, in sicer pravi, da so mu rekli na seji Delavske zbornice, da le kar njega naj podpišejo na plakat, medtem pa je prav pridno napadal ss. Čanžeka in Gustinčiča ter označil platformo DKRB kot **navadno cunjio**. Po njegovem proletariatu potom borbe ne more nič doseči, temveč le potom skrajnega oportunizma in kompromisarstva z buržuazijo; radi tega je bil mnenja, da je **njegovo postopanje popolnoma pravilno**, ker od Delavske zbornice se dá kaj doseči edino tako, kakor on trdi. Med govorom Uratnika je prišlo do mnogih ostrih medključev s strani delavstva, da je moral večkrat prenehati. Medtem so se pa soc. generali znašli naenkrat vsi okoli Uratnika. Za njim je s. Čanžek v mirnem tonu socialistom našteval mnogo grehov, posebno iz Delavske zbornice. Med njegovim govorom so soc. generali, zlasti Eržen, delali otročje medključev, češ, da ni sposoben itd. Iz držanja delavcev pa se je videlo, da zaupajo več poštenemu pom. delavcu, kakor polinteligentnim »Berufssocialistom«. **Petejan se je z nastopom Uratnika strinjal**, ne pa delavci, radi česa je med njegovim govorom prišlo do kričanja, da se sploh ni več dalo govoriti. Za Petejanom je Krajnik poudarjal potrebo zastopnika železničarjev v parlamentu (seveda Krajnika!) ter napel vse svoje sile proti s. Čanžeku, vsled česar so delavci z ogorčenimi medključev končali njegovo demagoško. Isti uspeh je imel Grčar, ki je najbrže mislil, da ima pred seboj otročiče, katerim lahko pripoveduje pravljice. Edini Golouh se je izjavil za zvezo s Sovjetsko Rusijo, proti angleškemu imperializmu, zato je moral Eržen hitro bremsati ter se je spravil na s. Gustinčiča, kar je izzvalo tako ogorčenje, da je malone prišlo do pretepa; Ošlak, Bibič, Petejan in Krajnik so hoteli kar iz kože poskakati. Za konec te patriotske komedije smatra Petejan za potrebno ugotovitev, da se večina strinja s postopanjem Uratnika ter mu predlagal zaupnico; »večino« so dobili, ker so patriotje glasovali z vsemi »štirimimi«, delavci so se pa smejali in rekli, da če tudi nihče drugi, Uratnik bo Petejanu gotovo dal 11. septembra kroglico in sestanek je končal z burno aplavdiranimi klici: Živel Del.-Kmečki Republ. Blok!

Dopisnik Ivan.

Iz tovarne Keramika.

Novo mesto, 16. VIII.

Vkljub temu, da je ravnatelj tovarne g. Joško Klemenčič, tako zvani »delavski simpatizer«, je vendar v obratu, zlasti kadar se obeta podjetju **masten zaslužek**, čisto kapitalističen egoist in priganja delavce k čim večjemu naporu, da bi iztisnil iz njih kar največ **profita**. Podjetje samo ni veliko. Ima le 18 tovarniških delavcev in še ti niso stalno zaposleni v tovarni, temveč izvršujejo poleti naročila po Sloveniji, Hrvaški, Dalmaciji in drugod, tako da so polnoštevno zaposleni le pozimi. Poleti ostane v tovarni le 4 do 6 delavcev. Toliko glede števila. Kako pa je z delom in pa s plačami teh delavcev? Razen štirih delavcev, ki dobe na 1 uro od 3 in pol do 4 Din, so plačani vsi na akord, in sicer po 75 Din od peči. Vsi delavci, zlasti pa še akorderji, so odvisni popolnoma od »dobre volje« g. ravnatelja. To se vidi zlasti pri prevzemanju surovega blaga. Ako so komadi le nekoliko vegasti ali pa zaviti, jih g. ravnatelj enostavno »škartira«, tako da se zgodi večkrat, da delavec, ki misli, da bo po dvodnevem 15 urnem delu potegnil svojih 75 Din, zasluži komaj 30 ali 20 Din ali pa celo nič; včasih pa mu odtegne gospod ravnatelj še za pokvarjeni material. Toda to še ni vse. Gospod ravnatelj ima namreč čisto svoje metode pri izplačevanju. Akorder namreč nikdar ne ve, koliko v resnici zasluži, ker g. rav-

natelj nikdar, vkljub njegovi večkratni zahtevi, noče dati računa tudi celo leto ne. Ob tednu dobi akorder s privatno hrano 100 Din, kdor pa je na hrani v kantini pa 25 Din. Druge potrebščine, kot obleko, perilo, obutev pa dobi delavec na račun »Keramike«. Obračun pa dobi delavec šele tedaj, ko pove g. ravnatelju, da ne mara več delati. Tedaj pa se vedno zgodi, da dobi delavec namesto izplačila dolg 500 do 800 Din, za katerega mora zopet služiti po starem načinu.

Najbolje izhaja pri g. ravnatelju oni delavec, ki se mu dobrija in prikupuje in mu natančno izdaja razpoloženje, ki vlada med delavci. Torej »poštari« in »priliznjenci«, čeprav so **slabi delavci**, so pri g. ravnatelju v najboljšem spoštovanju. Delavce pa, ki nočejo igrati **denuncijante**, čeprav so dobri delavci, pa g. ravnatelj ne more videti in jih zato prav po pasje šikanira.

Zlasti izkorišča g. ravnatelj vajence. Kadar se žgo peči, morajo biti vajenci cele noči na no-gah, pa naj bo nedelja ali pa delavnik. **Pozivamo inšpekcijo dela, da intervenira in napravi konec takemu izkoriščanju.** Zlasti pa pozivamo delavce tovarne »Keramika«, da se združijo in zahtevajo predvsem odpravo akorda in pa konec ravnateljeve samovoljne izplačevalne politike.

3 obratne pisarne.

Po vroči in hudi debati radi akordne tabele pravi eden od zaupnikov: »Pri nas ne manjka ničesar drugega kakor Rusov, ampak energičnih Rusov.« Direktor: »Ja, da bi potem vsi skupaj lakoto trpeli, kakor je to bilo v Rusiji.« Drugi zaupnik: »No, potem bi jo trpeli vsaj vsi, sedaj pa jo trpimo samo eni, drugi pa se valjajo v izobilju.« Direktor: »Veste, težko je debatirati danes o tem, kakšen je položaj delavcev v Rusiji, ko nimamo točnih informacij o tem.« Zaupnik: »Točno vemo, da ima ruski brezposelni delavec na mesec 15 rubljev brezposelne podpore od strokovne organizacije, 10 rubljev pa od države, poleg tega pa še prosto stanovanje in ker velja sovjetski rubelj 30 naših dinarjev, potem vemo, da je 1 brezposeln tam v Rusiji na tem, če ne na boljšem, kakor mi tukaj, ki delamo in se pričakamo radi akordne tabele.« Direktor: »Ja, če je stanje brezposelnega v Rusiji res takšno, potem pa morajo gotovo drugi zanj delati.« Zaupnik: »Kdo neki? Ali mislite, gospod direktor, da mi delamo sami zase? Prav dobro se zavedam, da delam najmanj za sedem drugih, samo da se tisti drugi ne zavedajo tega, ker se nočejo.« Direktor skomigne z ramenji in globoko vzdihne. Zaupnik pa pravi: »Da se gospodari danes v delavsko-kmečki Rusiji boljše kakor v katerikoli kapitalistični državi, nam je dokaz ruska valuta. Vrednost ruskega denarja je bila na koncu revolucije na ničli, a danes je vreden sovjetski rubelj 51 ameriških centov, t. j. okoli 30 dinarjev. Pa postavimo naš dinar proti dolarju leta 1919 in danes, pa bomo takoj videli, kako smo napredovali.« Direktor: »Ja, če grem jaz z zlatimi dinarji kupovat v Ameriko, bom seveda lažje kupil, kakor če bom plačeval s papirjem, Rusi pa, ker nimajo kredita, morajo plačevati z zlatom, zato je tudi kupna moč njihovega denarja večja.« Zaupnik: »Ali je valuta z zlato podlago potem manj vredna, kakor papirnata?« Direktor: »Ja, če se gre za kredit, je že manj vredna.« Vsi zaupniki padejo v silen smeh. Zaupnik pa zaključí interesantno debato in pravi: »Potem so pa res pomilovanja vredni Rusi, ker imajo več zlata kakor imamo pri nas papirja, mi pa še toliko nimamo kredita, kakor imamo papirja.« —sky.

OBRAČUNAJTE BLOKE IN ZNAKE! ČE HOČEŠ, DA BO »ENOTNOST« IZHAJALA V VEČJEM OBSEGU PORAVNAJ NAROČNINO, PRIDOBIVAJ NOVIH NAROČNIKOV IN ZBIRAJ ZA TISKOVNI SKLAD. BLOKE DOBIŠ V UPRAVI.